

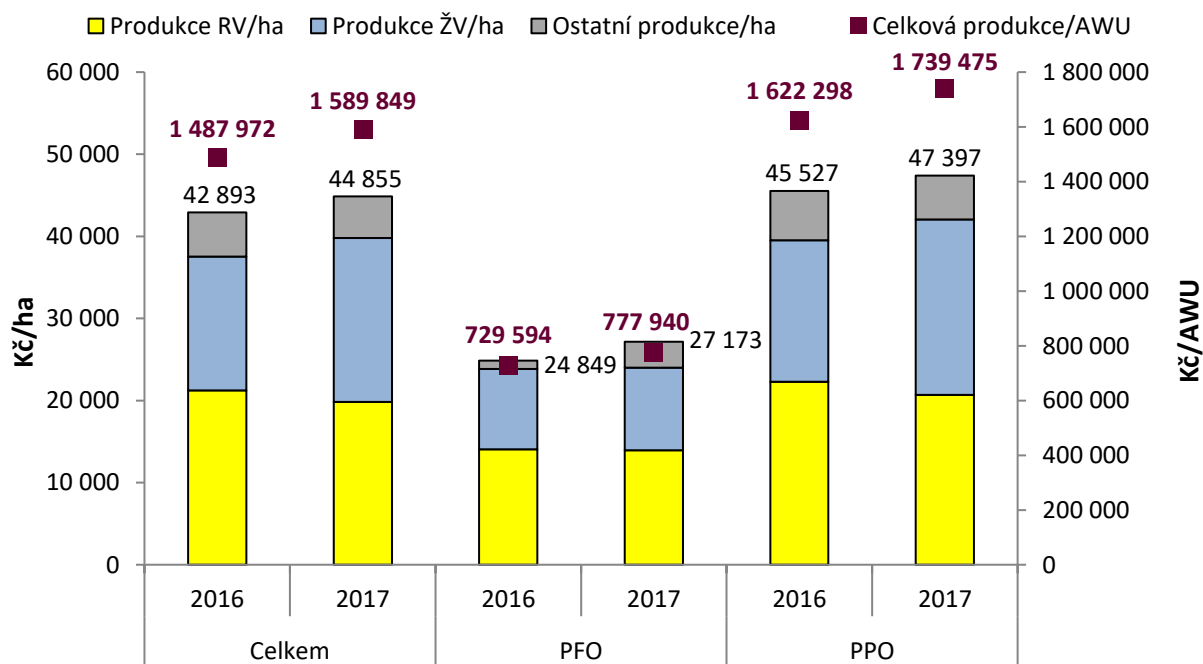
Hodnocení ekonomických výsledků (II.)

Podniky s výrobním zaměřením smíšená výroba

Kontaktní pracoviště FADN v rámci ÚZEI, resortní organizace MZe, každoročně provádí výběrové šetření hospodářských výsledků zemědělských podniků na základě jednotné metodiky FADN. Podkladem pro hodnocení jsou ukazatele tzv. Standardního výstupu, a to v podobě vážených průměrů přepočtených na hektar využívané zemědělské půdy (z. p.).

Zemědělské podniky s výrobním zaměřením (VZ) smíšená výroba jsou z hlediska produkce nejvýznamnější kategorií zemědělských podniků v ČR. Na celkové produkci zemědělského odvětví ČR se podílejí 43,3 %, na produkci živočišné výroby ČR 50,1 %. Jsou zaměřené na kombinovanou produkci RV a ŽV. Ve výběrovém souboru FADN za rok 2017 bylo celkem 377 podniků se smíšenou výrobou, které se zabývají v největší míře pěstováním polních plodin a chovem mléčného skotu (dojnic). Podniky obhospodařovaly 39,4 % celkové výměry využívané zemědělské půdy v ČR a chovaly 44,1 % celkového počtu dobytčích jednotek v ČR. Soubor tvořily v roce 2017 ze 2/3 podniky právnických osob (PPO) s průměrnou výměrou zemědělské půdy 1 572,9 ha a z 1/3 podniky fyzických osob (PFO) s průměrnou výměrou 52,0 ha.

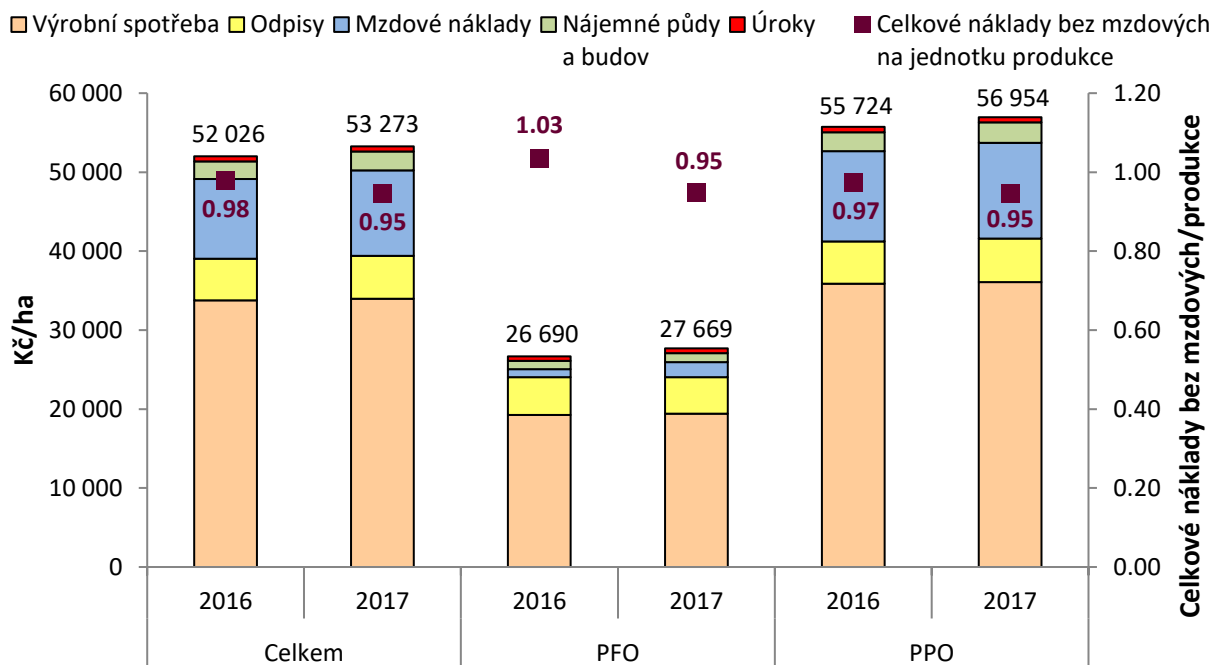
Graf 1: Hodnota zemědělské produkce - Smíšená výroba



Produkce

Celková produkce v přepočtu na hektar z. p. zaznamenala meziročně nárůst o 4,6 % díky příznivému cenovému vývoji v ŽV i přes méně příznivý průběh počasí. K nárůstu došlo jak u PPO (4,1 %), tak u PFO (9,4 %). PFO mají nižší intenzitu zemědělské výroby. Produkce ŽV vzrostla o 22,4 % na 19 943 Kč/ha vlivem PPO. Na živočišné produkci se nejvýznamněji podílela mléčná produkce (64,1 %). Souvisí to s poměrně vysokou výkupní cenou kravského mléka 8,57 Kč/l při současném zlepšení užitkovosti. Tržby za mléko představují nejvýznamnější rozdíl mezi produkcí ŽV u podniků právnických osob a podniků fyzických osob (intenzita chovu dojníc je u PPO 19,99 DJ/100 ha, kdežto u PFO jen 3,13 DJ/100 ha). Zatímco u PPO dosáhla mléčná produkce výše 14 370 Kč/ha, u PFO činí pouze 1 760 Kč/ha. Struktura rostlinné produkce se výrazně nemění a tvoří ji zejména obiloviny, olejnin a krmné plodiny. Produkce RV klesla oproti roku 2016 o 6,6 % na 19 837 Kč/ha vlivem snížení výnosů obilovin a olejnin v důsledku sucha. Výnos pšenice dosáhl úrovně 6,0 t/ha při meziročním snížení o 12,4 %, výnos řepky 3,0 t/ha (-13,4 %). Ostatní produkce se meziročně snížila o 5,3 % na 5 075 Kč/ha. Nejvýznamnější složku s téměř 30% podílem tvoří prodej služeb pro cizí. Tržby z výroby elektrické energie se podílejí 17,8 % (u PPO 19,3 %, u PFO 0,8 %).

Graf 2: Náklady zemědělské produkce - Smíšená výroba



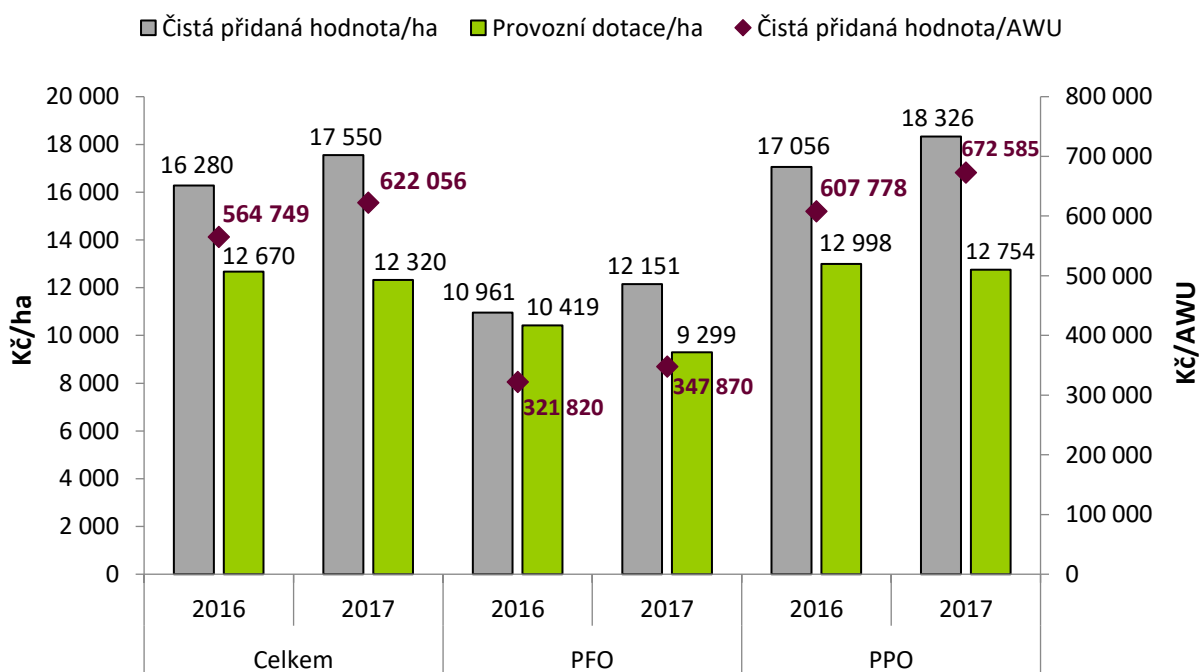
Náklady

Celkové náklady v roce 2017 oproti roku 2016 mírně vzrostly (+2,4 %), a to u PPO i PFO. Výrobní spotřebu (63,8% podíl) tvoří přímé a ostatní věcné náklady. Zatímco přímé náklady u PPO i PFO se nepatrně snížily (celkem o 0,9 %), ostatní věcné náklady u obou skupin podniků mírně rostou (+3,8 %). Nejvýznamnějšími položkami přímých nákladů jsou dlouhodobě nakupovaná a vlastní krmiva, nakupovaná hnojiva a prostředky ochrany rostlin. Na rozdíl od PFO se u PPO mzdové náklady významně podílí na celkových nákladech. Při meziročním snížení počtu placených pracovníků AWU/100 ha došlo u PPO ke zvýšení mzdových nákladů na placené pracovníky (o 9,3 %) na 444 746 Kč/AWU. Nájemné za pronajatou půdu (pachtovné) u PPO i PFO vzrostlo meziročně o 9,6 % na 3 049 Kč/ha zemědělské půdy.

Dotace a podpory

Celková průměrná výše provozních podpor v roce 2017 činila 12 320 Kč/ha. Základním dotačním opatřením pro PPO i pro PFO byla Jednotná platba na plochu včetně Greeningu a Mladého zemědělce s podílem 41,0 % na celkových provozních podporách (5 047 Kč/ha). Významnou položku představují ostatní dotace s 34,7% podílem, které zahrnují zejména podporu obnovitelných zdrojů energie (58,7 % z ostatních dotací). Podpory OZE činily u PPO 2 861 Kč/ha.

Graf 3: Čistá přidaná hodnota, provozní dotace - Smíšená výroba



V roce 2017 byl ekonomický vývoj výrazně ovlivněn nárůstem hodnoty zemědělské produkce při mírném poklesu hodnoty provozních dotací. Tyto faktory se při srovnatelné úrovni výrobní spotřeby a pouze mírném růstu odpisů (o 2,2 %) projevily ve zvýšení čisté přidané hodnoty (ČPH) v přepočtu na hektar z. p. o 7,8 %. Hodnotu ČPH/ha z velké části tvoří provozní dotace, a to ze 76,5 % u PFO a z 69,6 % u PPO.

ČPH vztažená na AWU (tj. 2 000 odpracovaných hodin) je u PPO téměř dvakrát vyšší než u PFO. U PPO došlo k meziročnímu nárůstu hodnoty ČPH/AWU o 10,7 % na 673 tis. Kč/AWU, u PFO o 8,1 % na 348 tis. Kč/AWU. Výše ukazatele je ovlivněna i hodnotou AWU, která u PFO meziročně mírně vzrostla (+2,6 %) na 3,49 AWU/100 ha, kdežto u PPO klesla (-2,9 %) na 2,72 AWU/100 ha.

Ing. Věra Vrkočová, Ing. Lenka Tumová
Kontaktní pracoviště FADN, ÚZEI